

PRIVREDNA
KOMORA
CRNE GORE

**DOPRINOS PRIVATNOG SEKTORA U PREPOZNAVANJU
POTREBNIH VJEŠTINA
- PRIVREDNA KOMORA CRNE GORE**

Podgorica, 25.09.2017.

- ⦿ Kvalitetna i temeljna reforma cjelokupnog obrazovnog sistema je preduslov unapredjenja i razvoja ljudskih resursa Crne Gore.
- ⦿ Uspješna reforma pretpostavlja blisku vezu izmedju potreba tržišta rada i obrazovnog sistema

Ljudski resursi u Crnoj Gori

- U strukturi, regionalnoj zastupljenosti i kretanju stanovništva u Crnoj Gori, u zadnjih 20-tak godina, došlo je do velikih promjena, prije svega, onih koje, direktno ili indirektno, u većoj ili manjoj mjeri utiču ili generišu neke karakteristike, stanja ili kretanja na tržištu rada. Ta kretanja i promjene su izrazitije ako se posmatraju za duži vremenski period.

Ljudski resursi u Crnoj Gori

- ⊙ Prema popisu iz 2011. godine, broj stanovnika u Crnoj Gori bio je oko 620.029. Međutim, kao i mnoge druge evropske zemlje, Crna Gora ima stanovništvo koje stari.
- ⊙ Povećanje broja umrlih i smanjenje broja živorođenih, utiču na smanjenje prirodnog priraštaja. Prirodni priraštaj se smanjio sa 5.634, koliko je iznosio 1991. godine, na 1.368 u 2011. godini. U 2011. godini prirodni priraštaj je bio i najmanji u poslednjih dvadeset godina.

Reforma obrazovanja

- Reforma srednjeg obrazovanja donijela je i promjene u gimnazijskom i u stručnom obrazovanju. Tako sve srednje škole u Crnoj Gori su primijenile nove ažurirane nastavne planove i programe. Uveden je maturski ispit eksternog tipa. Organizacija stručnog obrazovanja u Crnoj Gori realizuje se kao:
 - Niže stručno obrazovanje (u trajanju od dvije godine),
 - Srednje stručno obrazovanje (u trajanju tri ili četiri godine)
 - Više stručno obrazovanje (u trajanju od dvije godine, kao nastavak srednjeg stručnog obrazovanja)
 - Stručnom obrazovanju pripada i majstorski ispit
 - Reformu visokog obrazovanja karakteriše implementacija Bolonjskog sistema 3+2+3

Srednje stručno obrazovanje se realizuje kroz - Školski oblik

- ⦿ U školskom obliku praktična nastava se realizuje u objektima škole (školska radionica, kabinet, laboratorija, školska ekonomija, učenička zadruga) ili i u objektima škole i izvan škole (preduzeće, ustanova i samostalna radnja).
- ⦿ Za obrazovanje i provjeru postignuća učenika na praktičnoj nastavi u školskom obliku zadužena je škola.
- ⦿ Za učenike koji su praktično obrazovanje ostvarili u objektima škole nakon završetka nastavne godine organizuje se profesionalna praksa.
- ⦿ Način organizovanja i trajanje profesionalne prakse utvrđuje se obrazovnim programom.

Srednje stručno obrazovanje se realizuje kroz - Obrazovanje kod poslodavca

- ⦿ Ako stručno obrazovanje obavljaju poslodavci i škole zajedno, uslove koje poslodavac mora da ispunjava za obavljanje praktičnog obrazovanja u pogledu obrazovanja lica koja obrazuju učenike i opreme utvrđuje udruženje poslodavaca u saradnji sa školom.
- ⦿ Uslov za upis učenika u stručnu školu u ovakvom obliku (dualnom) je zaključen ugovor o obrazovanju, čime on obezbjeđuje radno mjesto u preduzeću i dobija status „šegрта”.
- ⦿ Nivo postignuća praktičnog obrazovanja učenika koji se obrazuje kod poslodavca provjeravaju poslodavac i škola, na kraju svake nastavne godine. Za vrijeme trajanja praktičnog obrazovanja kod poslodavca učenik ostvaruje prava iz radnog odnosa, u skladu sa propisima o radu.

Efekti

- Praktična nastava kod poslodavca razvija kod učenika **pozitivnu orijentaciju prema zanimanju.**
- Učenik stiče **trajna i primjenjiva znanja**, veću pouzdanost i rutinu, što omogućava njegov **povoljniji položaj na tržištu rada** i stvara **mogućnost zapošljavanja** kod poslodavca kod kojeg se obrazovao.
- **Poslodavac** ima mogućnost da **pripremi kadar** profila koji odgovara poslovanju njegovog preduzeća i zaposli ga po završetku školovanja.

PRIVREDNA
KOMORA
CRNE GORE

ELEMENTI CKO

Crnogorski
Kvalifikacioni
Okvir

NIVOI

VIII	
VII / 2	
VII / 1	
VI	
V	
IV / 2	
IV / 1	
III	
II	
I / 2	
I / 1	

- ⦿ U cilju približavanja obrazovnog sistema i tržišta rada Ministarstvo i obrazovne institucije prikupljaju informacije od stakeholdera o potrebama tržišta rada.
- ⦿ Aktivnosti PKCG na prikupljanju informacija o potrebama tržišta rada se odvijaju kroz aktivnosti:
 1. Rad predstavnika PKCG u sektorskim komisijama
 2. Rad predstavnika PKCG u radnim tijelima ministarstva i obrazovnih institucija
 3. Periodično prikupljanje podataka od Odbora udruženja i sekretara odbora
 4. Terenska istraživanja (anketiranje preduzeća).

1. Rad predstavnika PKCG u sektorskim komisijama

1. Sektorska komisija za građevinarstvo i uređenje prostora
2. Sektorska komisija za ekonomiju i pravo
3. Sektorska komisija za poljoprivredu, prehranu i veterinu
4. Sektorska komisija za zdravstvo i socijalnu zaštitu
5. Sektorska komisija za turizam, trgovinu i ugostiteljstvo
6. Sektorska komisija za saobraćaj i komunikacije
7. Sektorska komisija za inženjerstvo, proizvodne tehnologije
8. Sektorska komisija za obrazovanje i osposobljavanje
9. Sektorska komisija za rudarstvo, metalurgiju i hemijsku industriju
10. Sektorska komisija za informacione tehnologije
11. Sektorska komisija za usluge.

2. Rad predstavnika PKCG u radnim tijelima ministarstva i obrazovnih institucija

1. EUROCHAMBERS – Učestvovanje u radu Komiteta “Ljudi i vještine” (komunikacija elektronskim putem)
2. Učestvovanje u TEMPUS projektima
3. Učestvovanje u koordinacionom tijelu za praćenje realizacije Strategije razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (2015-2020).
4. Učestvovanje u koordinacionom tijelu za praćenje realizacije Strategije obrazovanja odraslih (2015-2020).
5. Obilazak preduzeća u cilju animiranja za učestvovanje u projektu Min. Prosvjete “Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i instruktora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori ”
6. Rad u ekspertskoj grupi za izvještavanje o stanju obrazovanja odraslih u Crnoj Gori. Cilj je izrada analize sistema obrazovanja odraslih u Crnoj Gori i uloge različitih aktera u njegovom kreiranju i implementaciji. U radnoj grupi su predstavnici Min. Prosvjete, CSO, ZZCG, PKCG, Unija poslodavaca, Zajednica opština, CRNVO, licencirani organizatori obrazovanja odraslih. Rad do novembra 2017.

3. Terenska istraživanja (anketiranje preduzeća).

- Istraživanja o percepciji poslodavaca o **reformi stručnog obrazovanja u Crnoj Gori**
- Istraživanja o percepciji poslodavaca o **reformi visokog obrazovanja u Crnoj Gori**